

De SDG's in gemeentelijke internationale samenwerking

40 voorbeelden
ter inspiratie

DE 17 DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN (SDG's)

Coverbeeld – SDG's worden op een interactieve manier ontdekt tijdens de jongerenuitwisseling in het kader van de stedenband tussen Sint-Truiden en Nueva Guinea uit Nicaragua.

De SDG's in gemeentelijke internationale samenwerking

40 voorbeelden ter inspiratie

SDG's?

INLEIDING

De SDG's

Burgers, overheden, scholen en bedrijven streven overal ter wereld de universele agenda van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) na. De 17 doelstellingen omvatten sociale, ecologische en economische uitdagingen die alle landen van de Verenigde Naties tegen 2030 willen realiseren.

Het besef groeit dat de Agenda 2030 enkel gerealiseerd zal worden wanneer lokale overheden hun schouders eronder zetten. Vlaamse steden en gemeenten zijn momenteel internationale koplopers in het lokaal vertalen van de SDG's. Ambtenaren sensibiliseren de bevolking, politici integreren het kader in hun bestuursakkoorden en managementteams hangen de meerjarenplanning van de gemeente op aan de SDG's. Vier jaar na de ondertekening van de agenda binnen de Verenigde Naties werken ongeveer twee op drie Vlaamse gemeenten al met dit internationale kader.

Dit engagement voor de SDG's is vaak te danken aan mondiale ambtenaren en schepenen. Zij zorgden ervoor dat de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen hun weg vonden binnen de gemeentelijke werking. Als specialisten in mondiale thema's brengen zij de internationale agenda binnen in hun gemeente, maar streven zij er tegelijkertijd naar om bij deze lokale vertaling van de SDG's de mondiale dimensie niet uit het oog te verliezen. Het risico bestaat immers dat bij de realisatie van de Agenda 2030 enkel gefocust wordt op wat men binnen de gemeentegrenzen kan realiseren. Door met een open blik over de gemeentegrenzen heen te blijven kijken, zijn lokale besturen geknipte spelers om het lokale met het mondiale te verbinden. Vele Vlaamse steden en gemeenten zetten internationale rechtvaardigheid blijvend op de agenda en dragen via hun lokaal mondiaal beleid bij aan de realisatie van de SDG's overal ter wereld.

Waarom de SDG's aan internationale samenwerking koppelen?

De SDG's bieden niet alleen mogelijkheden om binnen de eigen gemeentegrenzen op een transversale manier aan duurzame ontwikkeling te werken, ze zijn ook een goed kader om de internationale activiteiten van je gemeente aan op te hangen. Ook internationale partnerschappen of stedenbanden hebben baat bij een SDG-werking. Enkele redenen:

- 1 De 17 doelstellingen zijn **hét internationale kader bij uitstek**. De Agenda 2030 biedt de mogelijkheid om je stedenband in te schrijven in een groter verhaal. Als overheden, bedrijven, scholen en burgers ermee aan de slag gaan, dan kan jouw partnerschap toch niet achter blijven?
- 2 De SDG's spreken een **universele taal**. Noord of Zuid, Oost of West, de internationale agenda verbindt. Niet alleen jouw gemeente, maar ook je partners wereldwijd moeten hun steentje bijdragen om de 17 doelstellingen te behalen.
- 3 De Agenda 2030 bevordert een **integrale, transversale en multistakeholder aanpak**. In de holistische agenda zijn alle doelstellingen onderling verbonden. Consequent bijdragen aan één SDG, betekent automatisch keuzes maken over verschillende duurzaamheidsthema's. De Agenda 2030 biedt dan ook een kapstok om zowel gemeentelijke diensten & collega's alsook burgers & private bedrijven te betrekken bij de stedenband of bij andere internationale activiteiten van je gemeente.
- 4 Door de SDG's te integreren in de hele projectcyclus van een stedenbandprogramma, zal je automatisch op een **meer duurzame manier** werken in de eigen gemeente én in alle contacten met het partnerbestuur.
- 5 De SDG's creëren **zichtbaarheid** voor de internationale activiteiten van je gemeente. De doelstellingen maken duidelijk dat iedereen wereldwijd met dezelfde thema's bezig is. Door ze te gebruiken in je communicatie breng je de stedenband dicht bij de burgers, vergroot je het draagvlak en laat je als gemeente zien dat je een ruimdenkende en betrokken speler bent.

Deze publicatie ter inspiratie

Voorliggende publicatie heeft tot doel lokale overheden, en bij uitbreiding iedereen die op internationaal vlak samenwerkingen aangaat, te inspireren. De publicatie bevat ideeën en praktijken over hoe de SDG's binnen internationale partnerschappen kunnen worden geïntegreerd, respectievelijk via sensibiliseringsactiviteiten, via beleidsoefeningen, via inhoudelijke vormgeving van het samenwerkingsprogramma of via werkbezoeken.

De inhoud werd aangeleverd door Vlaamse mondiale ambtenaren die stedenbanden wereldwijd in het hart dragen. De VVSG organiseerde voor hen verschillende workshops om de praktijken en ideeën uit deze publicatie te verzamelen. Vele voorbeelden zijn dan ook in de eerste plaats van toepassing op stedenbanden. Toch zijn verschillende ideeën ook werkbaar in onder meer internationale netwerken, economische partnerschappen over de grenzen heen en internationale samenwerking door 4de pijlerorganisaties.

Sommige voorbeelden uit de publicatie zijn op dit moment al realiteit, met andere ideeën zijn Vlaamse gemeenten voorzichtige eerste stappen aan het zetten, terwijl nog andere zaken slechts in ruwe vorm uit een brainstormoefening kwamen en nog verder moeten worden uitgewerkt.

MEER INFORMATIE

Algemeen
internationaal@vvsg.be
Karliën Gorissen, karlien.gorissen@vvsg.be
02-211 55 96
Jules De Winter, jules.dewinter@vvsg.be
0472-03 76 91
Heleen Voeten, heleen.voeten@vvsg.be
0496-73 55 49
Hanne Albers, hanne.albers@vvsg.be
02-211 56 69
Saskia van Driel, saskia.vandriel@vvsg.be
02-211 56 15
Bert Janssens, bert.janssens@vvsg.be
0473-59 37 40

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
Bischoffsheimlaan 1-8
1000 Brussel
www.vvsg.be
www.vvsg.be/sdgs
www.facebook.com/be.vvsg/
www.facebook.com/VVSGInternationaal/
[@VVSGInternat](https://www.facebook.com/VVSGInternat)

In deze publicatie staan verschillende linken naar filmpjes en documenten. Om die te raadplegen open je best de digitale versie van de publicatie: Surf naar www.vvsg.be/sdgs > VVSG-materiaal > SDG-publicaties.

Jongeren uit Nueva Guinea, Nicaragua leren de SDG's kennen.

INHOUD

SENSIBILISERING

SDG-uitdagingen	11
SDG-wandeling	12
Gezamenlijke facebookpagina	13
Kunstproject	13
SDG-filmpjes	14
Streamen van dezelfde SDG-actie	14
Olympische SDG-spelen	15
Nationale sport	15
SDG-helden	16
Kindergemeenteraad	17
SDG-stripverhaal	17
SDG-jongerenparlement	17
SDG stedenband app	18
SDG-kinderanimatie	18
Digital storytelling	19
SDG-GPS-spel	20
SDG-tentoonstelling	21

BELEID IN DE STEDENBANDGEMEENTEN

Inventarisatieoefening	23
Beleidsproject	23
Evaluatie	24
Omgevingsanalyse	24

Volksraadpleging	24
SDG-actiepunten	24
SDG-indicatoren	24

VORMGEVING VAN DE INHOUD VAN DE STEDENBAND OF DE INTERNATIONALE SAMENWERKING

VVSG-cirkeloefening	27
Prioritaire SDG's	28
Stedenbandparlement	28
SDG-index	28
De diepgaande dialoog	29
Samenwerkingsakkoord en strategisch meerjarenplan	29

WERKBEZOEKEN

Één of meerdere SDG's die centraal staan	31
Initiatieven van helden	31
SDG's 'on the road'.	32
17 SDG's in de kijker	32
Stedenbandwerkgroepen	32
Programma van het werkbezoek	33
Afsprakennota	33
Protocol werkbezoeken	33
Compensatie CO ₂ -uitstoot	34
Lobby	34

Stad Gent neemt de SDG Action Award van de VN (categorie communicatie) in ontvangst in Bonn.

SENSIBILISERING

Door de communicatie over je stedenband of internationaal partnerschap op te hangen aan de SDG's is het mogelijk om je verhaal dichter bij de burger en bij de samenleving te brengen. Tegelijkertijd zet je niet enkel je stedenband in de kijker, maar creëer je ook bewustzijn over de SDG's. Een win-win van de zuiverste soort!

SDG-uitdagingen In 2018 viel stad Gent in de prijzen met haar succesvolle communicatiecampagne rond de SDG's en ontving ze van de Verenigde Naties de 'UN SDG Action Award'. Het idee was eenvoudig: het stadsbestuur van Gent ging de strijd aan met vijf andere Belgische steden om zo de Agenda 2030 onder de aandacht te brengen. Zo streed Gent tegen Sint-Niklaas om de titel van beste veggierstad (SDG 2), het duel tegen Kortrijk ging om zoveel mogelijk mensen in sociale restaurants te laten eten (SDG 1), Genk werd bekampt met de actie 'Iedereen Feminist' (SDG 5), Oostende moest trachten meer mensen te leren fietsen (SDG's 3 & 11) en Luik werd uitgedaagd om de grootste lesmarathon te realiseren (SDG 4). De campagne was een succes: meer dan 6.000 deelnemers maakten kennis met de SDG's.

Waarom niets gelijkaardigs doen met je internationale partners? Laat de milieudiensten uit beide gemeenten elkaar uitdagen, zorg dat scholen samen de strijd aangaan rond één SDG of laat de competitie tussen bedrijven uit de verschillende gemeenten aanwakken.

SDG-wandeling Naar aanleiding van het 20-jarig bestaan van de stedenband met San Felipe de Oña in Ecuador, lanceerde de gemeente Bierbeek een waterwandeling. Beide gemeenten werkten de afgelopen twee decennia samen rond thema's als drinkwatervoorziening, sanitatie en irrigatie. Bierbeek haalde haar inspiratie bij partnergemeente Oña waar een gelijkaardige wandeling bestaat. De wandelaars komen tijdens het 7,5 kilometer lange traject via een brochure meer te weten over de SDG's en de stedenband. De wandeling verbindt de twee gemeenten, waarbij de wandelaar leert over de vele facetten van water in Bierbeek en in het Ecuadoraanse Oña en over het cruciale belang ervan op lokaal en mondiaal vlak.

Door wandelingen of fietstochten te organiseren in het kader van één of meerdere SDG's waar je met je internationale partner rond samenwerkt, kan een nieuw publiek worden bereikt. Wandelclubs en individuele fietsers leren zo in hun vrije tijd meer over mondiale thema's.

Voor meer informatie over de waterwandeling mail inge.hatse@bierbeek.be.

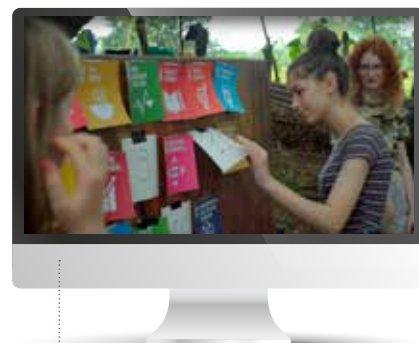
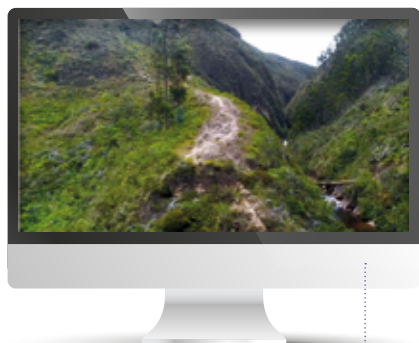
Gezamenlijke facebookpagina De Vlaamse stad Harelbeke heeft samen met haar partner uit Namibië een gezamenlijke facebookpagina opgericht. Hierop zetten beide partnergemeenten hun SDG-ervaringen, -sensibiliseringsacties en -beleidsplannen in de kijker. Zowel stad Harelbeke als gemeente Eenhana beheren gezamenlijk deze facebookpagina. Het zijn niet enkel de stedenbandcoördinatoren die posts de wereld insturen, ook betrokken collega's uit de jeugddienst, milieudienst en communicatiedienst uit Harelbeke én Eenhana laten van zich horen via de [facebookpagina](#). Ook filmpjes over de lokale actualiteit (bijvoorbeeld klimaatbetogingen in Vlaanderen) kunnen op deze manier gedeeld worden.

Kunstproject Kunst brengt mensen bij elkaar. Enkele mogelijkheden:

- Stuur jonge mensen naar de partnergemeente en vraag hen een SDG-kunstwerk te maken of foto's te trekken van projecten/acties die bijdragen aan de SDG's.
- Neem vanuit beide partnergemeenten 17 foto's, één voor elke SDG. Laat op deze foto's elke partnergemeente uitbeelden wat die SDG voor hen betekent. De foto's uit beide gemeenten kunnen dan naast elkaar worden opgehangen in de gemeentelijke gebouwen. Stad Mol en de partner Santo Tomás uit Nicaragua hebben zo'n foto's laten nemen.
- Zet een kunstproject op waarbij men naar de partnergemeente kijkt 'door het oog van' een kunstenaar. Elke gemeente zendt een kunstenaar naar de partnergemeente, vraagt hem/haar de SDG-werking van de partnergemeente onder de loop te nemen en laat de kunstenaar hier een kunstwerk over maken.

SDG-filmpjes Partnergemeenten kunnen filmpjes maken die aantonen hoe beide lokale besturen bijdragen aan de SDG's. De stedenbandpartners [Bierbeek en Oña](#) (Ecuador) maakten bijvoorbeeld een video waarin getoond wordt hoe de stedenband mee de realisatie van de SDG's ondersteunt in de Ecuadoraanse partnergemeente. [Harelbeke en Eenhana](#) (Namibië) toonden dan weer per SDG enkele goede praktijken uit beide besturen. Sint-Truiden en Nueva Guinea (Nicaragua) maakten een [reportagereeks](#) over hun jongerenuitwisseling. Eén aflevering is helemaal gewijd aan de SDG's.

'Dezelfde' SDG-actie in de partnergemeenten streamen

Beide partnergemeenten kunnen op hetzelfde moment een duurzame actie organiseren. Via wederzijdse videoconferentie/streaming kijkt men mee hoe het er in de partnergemeente aan toe gaat. Enkele ideeën: op hetzelfde moment massaal bloed doneren (SDG 3), in beide gemeenten jonge ondernemers samenbrengen om van gedachten te wisselen over duurzaamheid (SDG 8), gelijktijdig een park inhuldigen of de eerste boom van een nieuw bos planten (SDG 15), een gezamenlijke opruimactie organiseren op het strand of in de straten (SDG 11).

Olympische SDG-spelen Verzin een sportactiviteit bij elk van de 5 pijlers van duurzame ontwikkeling (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership). Bijvoorbeeld bij People: probeer met zoveel mogelijk mensen samen een yoga-sessie te houden; Planet: doe met zoveel mogelijk wandelaars/lopers aan 'plogging' (zoveel mogelijk afval rapen tijdens het wandelen/joggen). Je kan in de verschillende gemeenten samen een bepaald doel proberen te bereiken of een competitie opzetten tussen de partnerbesturen.

Je kan ook een uitwisseling opbouwen rond SDG 3 (gezondheid) door te focussen op de **nationale sport** van de partnergemeente. Bijvoorbeeld de organisatie van een worsteltornooi in de Vlaamse gemeente, wat de nationale sport is bij de partnergemeente in Senegal. De activiteit kan dan worden gelinkt aan mentaal welzijn (SDG 3), inclusief sporten (SDG's 1, 5 & 10), enzovoort.

SDG-helden (of SDG-ambassadeurs)

- **Heldencampagne** (cf. [Week van de Duurzame Gemeente](#) van de VVSG) waarbij beide gemeenten SDG-helden identificeren. SDG-helden kunnen individuele burgers, bedrijven, scholen of verenigingen zijn die door hun dagdagelijkse bezigheden stappen zetten richting een meer duurzame wereld. Denk maar aan bioboeren, een vereniging die huiswerkbegeleiding voor vluchtelingenkinderen organiseert of een bedrijf dat inzet op duurzame energie. Deze helden worden in beide gemeenten zichtbaar gemaakt aan de bevolking (bvb. met artikels in de gemeentelijke infokrant of website) en in de bloemetjes gezet door het gemeentebestuur (bvb. op een lokaal evenement, op de lokale radio of tijdens een receptie op het gemeentehuis). De communicatie over een held die bijvoorbeeld bijdraagt aan SDG 1 (geen armoede) kan gelinkt worden aan de held rond SDG 1 uit de partnergemeente. Het werken met helden geeft bovendien een menselijk gezicht aan de doelstellingen, waardoor ze concreter en tastbaarder worden voor alle betrokken partijen.
- Voor elke SDG één '**ambassadeur**' aanduiden in beide partnergemeenten. Deze ambassadeurs kunnen dan met elkaar uitwisselen over het thema (en eventueel elkaars projecten bezoeken bij een fysiek bezoek aan de partnergemeente). Zij gaan zo bij elkaar op zoek naar goede praktijken en zetten samen actiepunten op.

De jeugd van Tienen werkt mee aan de Week van de Duurzame Gemeente.

Kindergemeenteraad Verschillende Vlaamse gemeenten hebben een kindergemeenteraad. Een aantal keer per jaar komt de kindergemeenteraad (met bijvoorbeeld twee kinderen uit elke school op het gemeentelijk grondgebied) samen om thema's te bespreken waar de kinderen op dat moment belang aan hechten. Het kan gaan over thema's als 'spelen in de vrije tijd', 'armoede' en 'verkeersveiligheid'. Zet ook in de partnergemeente een gelijkaardige kindergemeenteraad op. Benoem de deelnemende kinderen tot ambassadeurs van de stedenband, de SDG's en internationale solidariteit. Maak via een campagne of spel de behandelde thema's, SDG's en voorstellen uit de kindergemeenteraden in beide gemeenten zichtbaar.

SDG-stripverhaal Leerlingen uit een Vlaamse basisschool tekenen een stripverhaal rond de SDG's en laten de tekstballonnen invullen door hun leeftijdsgenoten uit de partnergemeente (of omgekeerd). Andere variant: leerlingen schrijven het begin van een stripverhaal rond de SDG's en laten dit aanvullen en afwerken door leerlingen uit de partnergemeente.

SDG-jongerenparlement Jongeren uit beide stedenbandgemeenten komen (online) samen in een debat. Een achterliggende doelstelling is de uitwisseling en verfijning van debattechnieken. Elke jongerengroep krijgt één SDG waarover ze in debat moeten gaan met de jongeren uit de partnergemeente. De bedoeling van het debat is dat jongeren uit beide gemeenten door uitwisseling een specifiek project uitkiezen waar verder rond kan worden gewerkt. Voorafgaand aan het jongerenparlement worden er al voorbereidende oefeningen met de jongeren gedaan zodat ze de SDG's leren kennen.

SDG stedenband app Een website en/of applicatie wordt gecreëerd die de SDG's in beide partnergemeenten visualiseert. De applicatie kan algemene informatie bevatten over beide gemeenten en over de SDG's, maar ook infographics, concrete voorbeelden van acties waarmee beide partnergemeenten aan de SDG's bijdragen en waarmee de stedenband aan de realisatie van de SDG's werkt. De website en/of applicatie kan gebruikt worden door scholen (ook om met jongeren in te zetten op digitale vaardigheden), door de dienst toerisme, door organisaties, enzovoort. De applicatie is best interactief (denk aan check-ins, mogelijkheid tot uploaden van eigen SDG-foto's, chatfunctie, SDG-spelletjes, wist-je-datjes, ...).

Bestaande **SDG-kinderanimatie** kopiëren voor gebruik in het Zuiden. Zo heeft de Vlaamse stad Sint-Truiden een 'visspel' gemaakt. Dit is een blauwe plastic schelp (of kan een groot bassin zijn) waarin eendjes en visjes zwemmen (cf. kermis). Tussen de eendjes en vissen drijft echter ook vuilnis. De bedoeling is dat kinderen het vuilnis (en niet de eendjes) uit het bad opvissen en dit correct sorteren. Zo wordt de link gelegd met verschillende SDG's, waaronder SDG 14 rond oceanen en SDG 12 rond duurzame consumptie. Men kan een gelijkaardig spel ontwikkelen bij de stedenbandpartner Nueva Guinea in Nicaragua en beelden maken van gebruik in de partnergemeente.

Digital storytelling In 2019 werd een workshop 'digital storytelling en SDG's' georganiseerd in Tambacounda, de partnerstad van Sint-Niklaas in Senegal. Gedurende 5 dagen namen 16 deelnemers, waaronder 10 jongeren uit lokale jongerenorganisaties, hieraan deel en dit begeleid door een externe partner. De uitdagingen van storytelling zijn niet min: inhoud, foto's, SDG's en muziek samenbrengen in een filmpje van maximaal 3 minuten. De deelnemers denken eerst na over wat hen na aan het hart ligt of waar ze mee bezig zijn in hun werk of hun dagelijks leven. Vervolgens schrijven ze dit uit en maken de link met één of meerdere SDG's. Daarna spreken ze hun tekst in en zoeken ze beeldmateriaal ter illustratie op het internet of gebruiken ze eigen foto's. Uiteindelijk wordt alles gemonteerd tot een degelijk filmpje en hebben de deelnemers heel wat vaardigheden in mediawijsheid verworven, net als kennis over de SDG's. De afgewerkte filmpjes uit Tambacounda getuigen over armoede, klimaatverandering, illegale migratie, gezondheid, kindhuwelijken,... Het zijn stuk voor stuk eerlijke getuigenissen over de bekommernissen en uitdagingen van jonge mensen in Senegal. De filmpjes dienen om in een pedagogische context besproken te worden.

Bart Vetsuypens

Bart Vetsuypens

Bart Vetsuypens

Bart Vetsuypens

Bart Vetsuypens

©FUNKEY

**IEDEREEN
MONDIAAL**

©FUNKEY

SDG-GPS-spel Via dit werelds spel kan je op een interactieve en originele manier het stadscentrum van Brugge, Kortrijk, Oostende of Roeselare ontdekken in het kader van de SDG's. Je neemt het in teams tegen elkaar op met creatieve vragen en opdrachten op verschillende locaties. Elk team krijgt een tablet in handen en verzamelt zoveel mogelijk punten in een race tegen de klok en tegen elkaar. Het is een aanrader als teambuilding, met familie, met je vereniging of gewoon met een groep vrienden. In Roeselare gaan ze nog een stapje verder in de ludieke kennismaking met mondiale thema's. Zij leggen in het spel bij enkele vragen de link met hun stedenbandpartner, de stad Dogbo in Benin. Alle info over reservaties vind je op de [website](#) van Iedereen Mondiaal.

SDG-tentoonstelling

- De stad Menen organiseert jaarlijks een tentoonstelling rond samenwerkingsverbanden tussen Noord en Zuid die tot artistieke en duurzame resultaten hebben geleid, en dit in het kader van de SDG's. De voorbije jaren werden bijvoorbeeld een educatieve fiets van NGO Join for Water en een graffiti-uitwisseling tussen Antwerpen en Colombia tentoongesteld, net als inspirerende beelden van de stedenbanden tussen Harrelbeke & Eenhana en Roeselare & Dogbo. De tentoonstelling is in de eerste plaats gericht aan scholen (basis en secundair). De stad biedt geleide bezoeken met speelse opdrachten aan.
- De gemeente Bierbeek ontwikkelde een tentoonstelling met 17 panelen, één per SDG. Op deze panelen zette Bierbeek in de kijker hoe de eigen gemeente rond elke SDG werkt en hoe Oña, de Ecuadoriaanse partnergemeente, rond elke SDG werkt en hoe ook hun stedenband hieraan bijdraagt.

De gemeenteraad in Edegem werkt rond de SDG's.

BELEID IN DE STEDENBANDGEMEENTEN

Om de universele agenda 2030 te kunnen realiseren moeten alle beleidsniveaus, waar ook ter wereld, een steentje bijdragen. Lokale besturen kunnen via hun internationale partnerschappen de internationale agenda in de eigen gemeente binnenbrengen. Hoe kan je een stedenband of een internationaal partnerschap gebruiken om het beleid van je eigen gemeente te verduurzamen? Hoe kan je vanuit de mondiale samenwerking komen tot acties die bijdragen aan de SDG's in beide partnergemeenten?

Maak in beide partnergemeenten apart een **SDG-inventarisatie** voor de eigen gemeente. Aan welke doelstellingen wordt nu al gewerkt in de gemeente? Waar kan de gemeente nog meer op inzetten? Waar liggen hiaten en opportuniteiten? Voor deze denkoefening kan de **VVSG-cirkeleefening** worden gebruikt. Beide stedenbandpartners stellen nadien hun SDG-inventaris aan elkaar voor, gaan hier rond het gesprek aan, wisselen praktijken uit en stellen eventueel een (al dan niet gezamenlijk) actieplan op.

Laat je stedenbandpartner een **beleidsproject** voorstellen en uitwerken voor jouw gemeente, en doe hetzelfde voor je partnerbestuur. Binnen elke gemeente denkt een groep van personen na over een project dat in de andere gemeente kan worden uitgevoerd, bijvoorbeeld op basis van de hierboven vermelde SDG-inventarisatie.

Lokale beleidsmedewerkers discussiëren over duurzame beleidsprojecten.

Laat je stedenbandpartner het beleid van je gemeente eens onder de loep nemen met een **SDG-bril**. De partnergemeente kan vanuit zijn oogpunt **een evaluatie** maken van de bijdrage van je bestuur aan de realisatie van de SDG's of van een specifieke SDG. Ook je eigen gemeente kan veel leren door het beleid van de andere partner te evalueren m.b.t. één SDG.

- Het Vlaamse Harelbeke en Namibische Eenhana kozen ervoor om elkaars bestuursakkoord of meerjarenplan te bestuderen vanuit een SDG-oogpunt. Hierbij lieten beide partners weten wat er hen opviel in de beleidsdocumenten van de andere gemeente en gaven ze input over hoe zij het zouden aanpakken.
- De gemeente Herent liet dan weer haar armoedebelief (SDG 1) door de Guatemalteekse partners van naderbij bekijken. Resultaat hiervan was verantwoording van de partners over de "individuele diagnose en behandeling van armoede" in Herent, daar waar in Guatemala armoedeproblemen en oplossingen sterker op de gehele samenleving worden bekeken.

Je kan je stedenbandpartner een **omgevingsanalyse** van je gemeente, gebaseerd op de SDG's, laten opmaken (en omgekeerd). Hun input en voorstellen kunnen inspirerend zijn voor de eigen gemeente, zowel wat betreft de inhoud als de manier waarop zij het document opstellen en de link leggen met de verschillende SDG's.

De stedenbanden kunnen een **volksraadpleging** rond de SDG's houden in beide gemeenten. Van welke SDG's liggen de burgers

wakker? Op welke SDG's vindt de bevolking dat het bestuur meer moet inzetten? In het kader van de stedenband tussen Herent en Nimlaha'kok in Guatemala heeft het Guatemalteekse partnerbestuur zo in zes gemeenschappen prioritaire SDG's geïdentificeerd. De bevolking bleek vooral wakker te liggen van klimaat (SDG 13) en onderwijs (SDG 4). Bovendien voegden zij nog een 18e doelstelling aan de Agenda 2030 toe, namelijk "verbinding tussen de 17 SDG's, geuit via de Mayacosmovisie". Inspiratie nodig om dergelijke volksraadpleging vorm te geven in het kader van de SDG's? Bekijk VVSG's [inspiratiefiche rond de SDG's & burgerparticipatie](#).

Elke dienst of projectverantwoordelijke uit beide stedenbandgemeenten kiest één SDG en bedenkt hierrond een **actiepunt** dat de gemeente zal realiseren. Beide gemeenten stellen hun SDG-acties voor en toetsen ze onderling af. Dit kan gaan om interne acties (zoals het kiezen voor gendergelijk taal- en beeldgebruik in alle gemeentelijke communicatie) of om externe acties naar de burgers toe.

Beide partners kunnen samen enkele **SDG-indicatoren** identificeren die in beide gemeenten kunnen worden opgevolgd. Door dialoog kunnen de indicatoren samen worden gedefinieerd, waarna elke gemeente eigen doelwaarden opstelt. Elke gemeente doet zelf de opvolging van de indicatoren en koppelt hierrond terug met de partner. VVSG stelde reeds een [set van 205 lokale SDG-indicatoren](#) op. Deze set kan dienen als inspiratie en eventueel aangevuld worden met eigen indicatoren.

Harelbeke maakt de SDG-cirkeloefening met haar stedenbandpartner Eenhana uit Namibië.

VORMGEVING VAN DE INHOUD VAN DE STEDENBAND OF DE INTERNATIONALE SAMENWERKING

De SDG's bieden het perfecte kader om samen met je (stedenband)partners op zoek te gaan naar de thema's waarrond jullie kunnen samenwerken. Ook kan je het internationale SDG-kader gebruiken om bestaande projecten en acties te verduurzamen. Hoewel samenwerking uiteraard groeit vanuit concrete noden, die daarom niet altijd aansluiten bij één van de SDG's, is het spreken over de SDG's steeds een hefboom om bepaalde thema's aan te kaarten en om het samenwerkingsprogramma zo ruim mogelijk te bekijken.

De **VVSG-cirkeloefening** (zie supra) kan je gebruiken om het stedenbandprogramma af te toetsen aan de SDG's. [Hoe gaat de oefening in zijn werk?](#) Beide gemeenten zitten samen aan tafel om hun stedenband af te checken aan de 17 SDG's met behulp van het spelbord. De stedenband in zijn geheel (of een specifiek project) wordt in het midden van de cirkel geplaatst. Hoe draagt de stedenband bij aan de 17 SDG's en hoe kan dit nog beter? Hoe kan je bij een bepaald project van de stedenband ook oog hebben voor zoveel mogelijk andere SDG's? Hoe kan je een bepaald project verduurzamen?

De Vlaamse gemeente **Lommel** vierde onlangs zijn 20-jarige samenwerking met de gemeente **Ongwediwa** in Namibia. Een nieuw vijfjarenprogramma werd opgemaakt en vervolgens met de cirkeloefening afgetoetst aan de SDG's. Beide stedenbandpartners kwamen tot de conclusie dat het nieuwe meerjarenprogramma niet bijdroeg aan vijf doelstellingen (SDG's 5, 6, 7, 12 en 14). Samen dachten de partners na over hoe ze die vijf SDG's toch konden opnemen in hun programma. Hun samenwerkingsprogramma werd bijgestuurd en ze beslisten toch nog in te zetten op onder meer gender en waterzuivering.

Schuif jaarlijks **één of twee SDG's als prioritair** naar voren in beide partnergemeenten, zet hierrond een actie op en stel op het eind van het jaar een 'eind-product' aan elkaar voor. Onthoud wel dat het onmogelijk is de doelstellingen apart te behandelen. Werken aan één SDG leidt automatisch tot een bijdrage aan andere duurzaamheidsthema's en andere SDG's.

Lommel en Ongwediwa kozen ervoor om jaarlijks op één SDG in te zetten in de communicatie. Voor hun vijfjarenprogramma kozen ze vijf prioritaire doelstellingen uit. Elk jaar staat een andere SDG in de kijker en wordt hierover gecommuniceerd in beide partnergemeenten. Hiermee kan je de verbinding maken tussen het lokale en mondiale: wat doen we in onze eigen gemeente rond die SDG, wat doet onze partnergemeente en wat doen we in het kader van de stedenband?

Richt een overkoepelend **stedenbandparlement** op in beide partnergemeenten dat de bevolking van beide besturen vertegenwoordigt en samenbrengt om mee na te denken over de implementatie van de SDG's. Het stedenbandparlement kan prioritaire SDG's voor de stedenbandwerking naar voren schuiven, het stedenbandbudget verdelen, enzovoort. Waarom laat je het parlement zelfs geen eigen SDG's ontwerpen? Deze zelfbedachte SDG's kunnen nadien vergeleken worden met de originele SDG's.

SDG-index Beide stedenbandpartners geven voor elke SDG aan hoe het eigen bestuur hierop scoort. Hiervoor kan je een officiële index/vragenlijst aanmaken op dit gewoon via dialoog en uitwisseling bepalen. Nadien "matchen" beide gemeenten enkele SDG's:

- Maak een matching door de sterktes van de ene stedenbandpartner te koppelen aan de zwaktes van de andere partner. Je gaat dus op zoek naar SDG's waar de ene partner goed op scoort en de andere zwak. De partner die goed op de SDG scoort kan zijn kennis en ervaringen rond het thema delen. Samen wordt er nagedacht hoe er rond deze SDG('s) verder kan worden samengewerkt en welke partners (bvb. middenveld, bedrijven etc.) betrokken kunnen worden. Door deze oefening versterk je de principes van wederkerigheid en peer learning.
- Je kan er ook voor kiezen om die SDG's naar voren te schuiven waarop beide partnergemeenten zwak scoren. Door hierrond samen te werken, kan je samen op zoek gaan naar goede praktijken en uitwisseling, terreinbezoeken en/of vorming organiseren.

De diepgaande dialoog Beide partnergemeenten kiezen samen één SDG of thema gelinkt aan de SDG's, waarvoor in beide gemeenten een diverse groep van actoren wordt verzameld (middenveld, bedrijven, kennisinstellingen, ambtenaren, politici). De groepen uit beide gemeenten komen fysiek samen rond de tafel en dialogeren over hun gekozen SDG of thema. Hoe creëren we ruimte voor elkaars verhaal? Hoe vertalen we dit in ons gezamenlijk programma? Dit voorbeeld wordt momenteel in de praktijk gebracht door de drie Vlaamse gemeenten Herent, Edegem en Brasschaat en hun respectievelijke stedenbandpartners Nimlaha'kok (Guatemala), San Jerónimo (Peru) en Tarija (Bolivia). Zij werken hieraan in een driejarenprogramma 2019 - 2021.

Integreer de SDG's in het **samenwerkingsakkoord en strategisch meerjarenplan** met de partnergemeente. Zorg (minstens) dat de SDG's expliciet vermeld worden in het samenwerkingsakkoord met de stedenbandpartner en geef hen een volwaardige rol als leidend kader van de internationale samenwerking. Idealiter ga je nog een stap verder en stel je het meerjarenprogramma op met de 17 SDG's (of de 169 SDG-subdoelstellingen) als bewuste insteek voor alle strategische doelstellingen en/of actieplannen. Je kan er ook voor kiezen om bij aanvang van het proces een **materialiteits- of impactanalyse** te doen, waarbij je die SDG's identificeert waarop je partnerschap de grootste impact kan hebben of de grootste vooruitgang kan boeken. Deze 'prioritaire' SDG's kunnen vervolgens als toetssteen voor alle nieuwe activiteiten in het meerjarenplan gebruikt worden. Zorg er ten slotte ook voor dat het programma wordt uitgeschreven met schepenen, ambtenaren en actoren uit het middenveld nadat er tussen de verschillende groepen uit beide gemeenten een uitwisseling heeft plaatsgevonden rond de (sub)doelstellingen van de VN.

SALLE DE VISITE

HEURES DE VISITE DES
UNITES DE PRODUCTION

Du Lundi au Vendredi:

08h30, 10h30, 15h30, 17h

Samedi:

08h30, 10h30, 16h00

Dimanche: 9h00

La visite du centre les dimanches

et les visites de groupe de plus de 20 personnes

doit se présenter 30 min avant

pour réserver l'environnement

propre

à nos ordures dans les poubelles

La propreté c'est

ROOM

TO THE
UNITS

Friday:

10:30am - 2:30pm, 5p

20 am, 4:00

De stad Hoogstraten op werkbezoek in Benin

WERKBEZOEKEN

Werkbezoeken vormen vaak een ijkpunt binnen de internationale samenwerkingsverbanden. Door elkaar fysiek te ontmoeten, kan men echt tot een diepgaande dialoog komen, kennis uitwisselen en praktijken leren kennen. Werkbezoeken vormen ook het ideale moment om rond de SDG's te werken met de stedenbandpartner en de delegatie.

Kies voor elk werkbezoek naar Vlaanderen en/of het Zuiden **één of meerdere SDG's die centraal staan** bij het bezoek. Stel delegaties samen op basis van de gekozen doelstellingen en wissel hierover uit met de personen die in de gastgemeente ook rond die SDG bezig zijn. Dit kunnen collega's uit de gemeente zijn, burgers die op hun eigen manier bijdrage leveren aan de Agenda 2030, bedrijven,... Door ook eens minder voor de hand liggende personen te laten deelnemen – bijvoorbeeld je collega van de groendienst, een bioboer of een duurzame bedrijfsleider – wordt een transversale visie en samenwerking binnen de stedenband bevorderd.

Gemeenten die hebben deelgenomen aan de SDG-heldencampagne van de VVSG ([Week van de Duurzame Gemeente](#)), kunnen één à twee **initiatieven van helden** selecteren die bij een bezoek van de partnergemeente worden bezocht. Zo maken partners kennis met concrete duurzame praktijken die leven in de gemeente. Vervolgens kan het interessant zijn dat de held op zijn/haar beurt meegaat op werkbezoek of inleefreis naar de partnergemeente.

Ga met de **SDG's 'on the road'**. Met een groep diensthoofden of ambtenaren, zowel uit de Vlaamse gemeente als uit de partnergemeente, wordt een bezoek gebracht aan steden en gemeenten, organisaties, bedrijven, leveranciers, ... die goed bezig zijn rond de SDG's (cf. roadtrip doorheen het land). Deze rondreis kan zowel in Vlaanderen als in het partnerland plaatsvinden. In een tweede fase volgt een collega-tot-collega uitwisseling over de geleerde lessen en vooropgestelde doelen.

Zet de **17 SDG's in de kijker tijdens het werkbezoek**. Laat de partnergemeente minstens één goede praktijk tonen rond elk van de SDG's.

Als er in de beide partnergemeenten **stedenbandwerkgroepen** actief zijn met ambtenaren, politici, middenveldactoren of geïnteresseerde burgers, kunnen deze werkgroepen uit beide gemeenten samengebracht worden om uit te wisselen over de SDG's. Methodieken zoals de VVSG-cirkeloefening kunnen hiervoor worden gebruikt.

Voor elk werkbezoek wordt steeds een **programma** (wie, wat, waar, wanneer) op papier gezet en soms ook een nota of referentietermen geschreven. Zo weten delegatieleden hoe hun verblijf bij de partnergemeente eruit zal zien en biedt dit voor beide gemeenten een houvast tijdens het bezoek. Probeer minstens al in het programma van het werkbezoek de SDG's de integreren. Dit kan door een halve dag speciaal uit te trekken rond uitwisseling over de Agenda 2030 of door de 17 icoontjes van de doelstellingen te linken aan bepaalde programmaonderdelen.

Op het einde van een werkbezoek kan een **afsprakennota** opgesteld worden. Beide partners brengen hierin de gemaakte afspraken samen, wijzen verantwoordelijkheden toe en verbinden daar bepaalde deadlines aan. De opvolging van alle afspraken en to do's wordt op deze manier beter gegarandeerd. De SDG's kunnen het kader vormen voor dergelijke afsprakennota.

Sommige partners leggen een **protocol** vast voor werkbezoeken. Dit is een soort van gedragsovereenkomst die bij bezoeken wordt gehanteerd. Probeer de Agenda 2030 in jouw protocol met de partnergemeente te integreren of link de verschillende punten in het protocol aan de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Bijvoorbeeld SDG 5 (gender): aandacht voor een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen bij delegaties; SDG 13 (klimaat): compensatie van de CO₂-uitstoot van de vluchten door het planten van bomen; SDG 16 (goed bestuur, transparantie): duidelijke afspraken over onkosten en per diems.

Geef het goede voorbeeld als gemeente. Een stedenband zonder uitwisselingsbezoeken is nog maar half zo krachtig. Vliegereizen tussen beide partnergemeenten zijn dus vaak onvermijdelijk, maar probeer desalniettemin de impact ervan op het klimaat in rekening te brengen. Zet in op SDG 13 (klimaat) door de **CO₂-uitstoot** van je vluchten te **compenseren**. Dit kan je doen door zelf bomen te planten in je (partner)gemeente – zo wordt je (partner)gemeente meteen ook een aangename plek om in te leven – of klop aan bij een erkende organisatie die jouw CO₂-uitstoot omzet in milieuvriendelijke initiatieven (denk aan Bos+ of greentripper.org). In het kader van de jongerenuitwisselingen tussen Ongwediva en Lommel is er 2 jaar terug beslist om 15 bomen per deelnemer te compenseren: 10 in Lommel en 5 in Ongwediva.

Grijp het werkbezoek aan je partnergemeente aan om niet alleen met de partner het gesprek rond de Agenda 2030 aan te gaan, maar ook met andere stakeholders. Denk hierbij zeker aan de Belgische ambassade en de nationale overheid in het partnerland. Gebruik de kracht van de internationale samenwerking om bij hen te **lobbyen** voor het belang van lokale overheden in de wereldwijde realisatie van de SDG's en de bijdrage die stedenbanden hieraan kunnen leveren.

REDACCIE

VVSG Internationaal

FOTOGRAFIE

VVSG Internationaal, tenzij anders vermeld

VORM

Ties Bekaert,
VVSG communicatiedienst

Vereniging van Vlaamse
Steden en Gemeenten
Bischoffsheimlaan 1-8
1000 Brussel

www.vvsg.be

www.vvsg.be/sites/sdgs

DISCLAIMER

Deze publicatie is in de eerste plaats een werk van de VVSG. De Vlaamse overheid en de federale overheid zijn in geen geval verantwoordelijk voor de inhoud ervan.

Vlaanderen
verbeelding werkt

België
partner in ontwikkeling